

एपीजे स्कूल, शेख सराय
प्रथम सत्रीय परीक्षा, 2019-20
विषय-संस्कृतम्
कक्षा-षष्ठी

SS-1

समय : होरात्रयम्

पूर्णांक : 80

निर्देशा-(i) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः

(ii) प्रश्नसंख्या अवश्यमेव लेखनीया।

(iii) उत्तराणि संस्कृतैव लेखनीयानि।

- निर्देशानुसारम् शब्दरूपाणि लिखत। ($\frac{1}{2} \times 18 = 9$)
 - बाल शब्द तृतीया विभक्ति तीनों वचनों में।
 - लता शब्द चतुर्थी विभक्ति तीनों वचनों में।
 - तद् (पुल्लिंग) षष्ठी विभक्ति तीनों वचनों में।
 - किम् (स्त्रीलिंग) पंचमी विभक्ति तीनों वचनों में।
 - युष्मद् तृतीया विभक्ति तीनों वचनों में।
 - अस्मद् षष्ठी विभक्ति तीनों वचनों में।
- धातु रूपाणि पूरयत— ($\frac{1}{2} \times 18 = 9$)

धातुः	पुरुषः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
(क) क्रीड्	प्रथमः			
(ख) अर्च्	उत्तमः			
(ग) रच्	उत्तमः			
(घ) पठ्	मध्यमः			
(ङ) पा	प्रथमः			
(च) गम्	मध्यमः			
- वर्ण-संयोजनम् कुरुत— (5)
 - स् + अ + स् + क् + ऋ + त् + अ + म् =
 - व् + य् + आ + य् + आ + म् + अः =
 - क् + ष् + अ + म् + आ =
 - ज् + ज् + आ + न् + अ + म् =
 - व् + अ + र् + ण + अः =

4. वर्ण-विच्छेदनम् कुरुत— (5)
- (क) चिकित्सकः =
- (ख) प्रधानाध्यापकः =
- (ग) नर्तिका =
- (घ) संगीतम् =
- (ङ) मित्राणि =
5. पदानाम् शुद्धम् रूपम् लिखत— (5)
- नारीकेलफलम्, मूर्तीकारः, घण्टध्वनिः, प्रतियोगता, वादयन्त्रम्
6. उचित-सर्वनाम-पदैः रिक्त-स्थानानि पूरयत— (5)
- सर्वनाम-पदानि- तानि, सा, ते, वयम्, यूयम्, आवाम्, युवाम्, अहम्, युवाम्, तौ
- (क) कुत्र गच्छथ? (च) रक्षामि
- (ख) उद्याने भ्रमतः। (छ) हसिता।
- (ग) अर्चामः। (ज) क्रीडथ।
- (घ) धावन्ति। (झ) वदावः।
- (ङ) खेलन्ति। (ञ) खादथः।
7. वचन-परिवर्तनम् कुरुत— (5)
- (क) अध्यापिका पाठयति। (बहुवचने)
- (ख) पिकौ कूजतः। (एकवचने)
- (ग) मित्रम् वदति। (द्विवचने)
- (घ) मेघाः गर्जन्ति। (एकवचने)
- (ङ) यानानि चलन्ति। (एकवचने)
8. उचित-क्रिया-पदानि रिक्त-स्थानेषु पूरयत— (5)
- (क) युवाम्। (हस्)
- (ख) त्वम् धावकः। (अस्)
- (ग) वयं नर्तकाः। (अस्)
- (घ) अहम् देशम्। (रक्ष)
- (ङ) मत्स्यः। (वृ)
9. उचित-अव्यय-पदैः रिक्त-स्थानानि पूरयत— (5)
- अव्यय-पदानि—सर्वदा, सायम्, तूष्णीम्, इदानीम्, बहिः।
- (क) एषः पुस्तकालयः अस्ति, अत्र छात्राः उपविशन्ति।
- (ख) वानराः कूर्दन्ति।

- (ग) अहम् न वदामि।
 (घ) सः सत्यम् वदति।
 (ङ) वयम् खेलामः।

10. विशेष्य-पदैः सह विशेषण-पदानि मेलयत— (5)

विशेषण-पदानि	विशेष्य-पदानि
मधुराणि	वातावरणम्
मनोरञ्जकाः	जनाः
मनोहरम्	गीतानि
शुद्धम्	कथाः
हर्षिताः	दृश्यम्

11. अर्थैः सह पदानां मेलनं कुरुत— (5)

(क) तूष्णीम्	मामी
(ख) कोलाहलः	चुटकुले
(ग) अल्पाहारम्	चुपचाप
(घ) मातुली	शोर
(ङ) हास्य-कणिकाः	नाशता

12. पूर्णवाक्येन उत्तरत— (5)

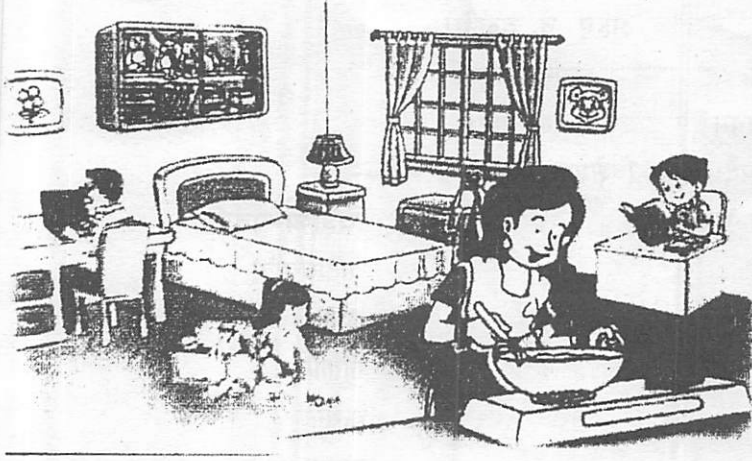
- (क) का गीतम् गायति?
 (ख) छात्राः किम् आकर्णयन्ति?
 (ग) यदा अर्धावकाशः भवति तदा छात्राः कुत्र गच्छन्ति?
 (घ) किम् पुस्तकालये छात्राः तूष्णीम् उपविशन्ति?
 (ङ) अद्य किम् भवति?

13. शब्दार्थः— (5×1=5)

- (क) अजा
 (ख) कोकिला
 (ग) शुकः-
 (घ) कुम्भकाराः
 (ङ) घंटाध्वनि

14. चित्रम् दृष्ट्वा रिक्त-स्थानानि पूरयत— (5)

पदानि—अस्ति, गच्छामः, पठामि, पचति, वसामः, गृहम्, खेलति, करोति, पश्यामः।



एतत् मम अस्ति। मम गृहम् सुन्दरम्। मम माता, पिता, अनुजा अहम् च अत्र
। मम माता भोजनम्। अनुजा। मम पिता कार्यम्। अहम्
 अपि खेलामि च। वयं दूरदर्शनम् भ्रमणाय अपि

15. संस्कृतेन अनुवादं कुरुत—

(2)

(क) दो खरगोश खेलते हैं।

(ख) वह अध्यापिका है।

एपीजे स्कूल (पंचशील पार्क)

वार्षिक परीक्षा (2019-20)

परीक्षा विषय:-संस्कृतम्

कक्षा-षष्ठी

समय-होरात्रयम्

पूर्णांक-80

1. निर्देशानुसारम् शब्दरूपाणि लिखत । (1/2× 18=9)

- (i) बाल शब्द तृतीया विभक्ति तीनों वचनों में।
- (ii) लता शब्द चतुर्थी विभक्ति तीनों वचनों में।
- (iii) तद् (पुल्लिंग) षष्ठी विभक्ति तीनों वचनों में।
- (iv) तद् (स्त्रीलिंग) पञ्चमी विभक्ति तीनों वचनों में।
- (v) युष्मद् तृतीया विभक्ति तीनों वचनों में।
- (vi) अस्मद् षष्ठी विभक्ति तीनों वचनों में

2. धातुरूपाणि लिखत- (1/2×18= 9)

- i) पा धातु लट् लकार सभी पुरुषों सभी वचनों में।
- ii) अस् लट् लकार सभी पुरुषों सभी वचनों में।

3. अधोलिखित वर्णान् उचितस्तम्भे लिखत-5

क, उ, ष, ल, य, ए, ओ, न्, अ, इ, च्, ट्, व्, औ

- i) स्वराः ---
- ii) व्यञ्जनानि ---

4. विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-5

- i) 'इ' _____ स्वरः अस्ति।
क) दीर्घ ख) ह्रस्व ग) संयुक्त
- ii) अनुस्वारः (.) _____ अस्ति।
क) स्वर ख) व्यञ्जनम् ग) अयोगवाहः
- iii) _____ उच्चारणं स्वतन्त्ररूपेण भवति।
क) स्वराणाम् ख) व्यञ्जनानाम् ग) संयुक्तव्यञ्जनानाम्

iv) 'श' वर्णः व्यञ्जनम् अस्ति।

क) ऊष्मः ख) स्पर्शः ग) अन्तः स्थः

v) 'ल्' वर्णः _____ व्यञ्जनम् अस्ति।

क) स्पर्शः ख) अन्तः स्थः ग) ऊष्मः

5. अधोलिखितानां पदानां वर्ण - विच्छेदं कुरुत-3

i) वानरः =

ii) मेघः =

iii) भल्लुकः =

6. निम्नलिखितानां वर्ण - संयोजनं कुरुत-5

i) स् + ए + व + अ + म् =

ii) ब् + अ + क् + अ + : =

iii) ध् + व् + अ + ज् + अ + : =

iv) द् + उ + ग् + ध् + अ + म् =

v) द् + ओ + प् + इ + क् + आ =

7. उचित-पदैः रिक्त-स्थानानि पूरयत।-5

i) पथिकः _____ पश्यति। (पुष्पाणि / पुष्पान्)

ii) जनाः _____ पश्यन्ति। (नेत्रेण / नेत्राभ्याम् / नेत्रैः)

iii) सत्पुरुषाः _____ जीवन्ति। (परोपकाराय / परोपकाराम् / परोपकारेण)

iv) सा _____ त्रस्यति। (वानरान् / वानरेभ्यः)

v) श्रीकृष्णः _____ पुत्रः। (यशोदानाम् / यशोदायाः)

8. एकपदेन उत्तरत-5

i) नवम्बर - मासस्य चतुर्दश- दिवसे किम् भवति?

ii) सा किम् चालयति?

iii) विद्यालये उत्तम- गुणेभ्यः के सन्ति?

iv) संस्कृतम् कासाम् जननी?

v) कः गवाक्षात् बहिः पश्यति?

9. पूर्णवाक्येन उत्तरत-5

- i) कस्य प्रदेशस्य छात्राः 'ढोलका' आनेष्यन्ति?
- ii) शुभा कस्य सफलतायै शुभकामनाः यच्छन्ति?
- iii) कयोः कार्यम् श्रवणम् अस्ति?
- iv) अध्यापिकाः छात्रेभ्यः किम् दास्यन्ति?
- v) राघवः कस्य अभिनयम् करिष्यति?

10. रेखांकित- पदानि आधृत्य प्रश्न- निर्माणं कुरुत। 2

- i) सः पथिकस्य अभिनयम् करिष्यति।
- ii) त्वम् वायुयानेन गच्छसि।
- iii) ते गीतम् गायन्ति।
- iv) माधवः विदेशम् गमिष्यति।

11. पर्यायान् मेलयत-3

- | | |
|--------------|---------------|
| i) विद्यालयः | i) विद्यार्थी |
| ii) मित्रम् | ii) दिनम् |
| iii) दिवसः | iii) पाठशाला |
| iv) सरस्वती | iv) सखा |
| v) खेल | v) शारदा |
| vi) छात्रः | vi) क्रीडा |

12. संस्कृतेन अनुवादं कुरुत।-5

- i) आज शनिवार है।
- ii) मित्र मित्रों के साथ खेलते हैं।
- iii) संस्कृत भारत की भाषा है।
- iv) जल में मछलियाँ रहती हैं।
- v) क्या तुम बस से जा रहे हो?

13. निम्नकर्तृपदानि क्रियापदैः सह मेलयत- 5

- | कर्तृपदानि | क्रियापदानि |
|------------|-------------|
| i) त्वम् | i) खेलथ |
| ii) युवाम् | ii) चलथः |
| iii) यूयम् | iii) पठन्ति |
| iv) ते | iv) नृत्यतः |

v) तौ

v) नमसि

14. विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-5

i) त्वम् _____।

क) खादसि ख) खादथः ग) खादथ

ii) युवाम् _____।

क) नमसि ख) नमथः ग) नमथ

iii) यूयम् _____।

क) नृत्यसि ख) नृत्यथः ग) नृत्यथ

iv) यूयम् _____ स्थ।

क) बालाः ख) बालौ ग) बालः

v) त्वम् _____ असि।

क) महिला ख) महिले ग) महिलाः

15. विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-5

i) सः _____ वदति।

क) उच्चैः ख) खलु ग) तत्र

ii) वानरः _____ कूर्दति।

क) इतस्ततः ख) च ग) प्रति

iii) अमरः गृहं _____ गच्छति।

क) तत्र ख) च ग) प्रति

iv) नकुलः _____ बुद्धिमान् अस्ति।

क) च ख) यत्र ग) एव

v) अनुपमा _____ वदति।

क) वृथा ख) च ग) कुत्र

16-मञ्जूषातः पदानि गृहीत्वा चित्र-वर्णनं कुरुत।-4



मञ्जूषा- खगाः, सर्वेभ्यः, गायन्ति, एषः, वृक्षः, खेलतः, नीचैः, यच्छति।

- i) _____ एकः ii) _____ अस्ति। iii) _____ बालौ iv) _____ ।
v) _____ मधुरम् vi) _____ । वृक्षः vii) _____ फलानि viii) _____ ।